

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PETICIJŲ KOMISIJA

IŠVADA DĖL NIJOLĖS MIŠKINIENĖS IR KITŲ PAREIŠKĖJŲ PETICIJOS

2021 m. sausio 7 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija (toliau – Peticijų komisija) 2021 m. sausio 7 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Nijolės Miškinienės ir kitų pareiškėjų peticiją „Dėl proto negalią turinčių asmenų apgyvendinimo sodininkų bendrijos teritorijoje, netinkamame name Gelvadiškių g. 70 ir netinkamoje vietoje, Vilniuje. Dėl sodininkų bendrijos „Smėlynė“ gyventojų interesų ir nuomonės nepaisymo, gyvenimo sąlygų bloginimo“ ir priėmė sprendimą atmesti joje pateiktą pasiūlymą papildyti Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 9 dalį nuostata, kad, norint vykdyti ūkinę veiklą, turi būti gautas sodininkų bendrijos visuotinio susirinkimo sutikimas.

Komisija šį sprendimą priėmė atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateiktą nuomonę ir manydama, kad esamas teisinis reglamentavimas yra pakankamas, o siūlomi pakeitimai būtų skirtingai reglamentuoti Sodininkų bendrijų įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės įstatyme, Lietuvos Respublikos statybų įstatyme.

Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, vadovaujantis Žemės įstatymu, mėgėjų sodo teritorija yra priskiriama žemės ūkio paskirties žemei. Pagal Žemės įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą pagal teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytą naudojimo būdą mėgėjų sodo teritorijoje esantys žemės ūkio paskirties žemės sklypai skirstomi į mėgėjų sodo žemės sklypus ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypus. Žemės įstatymo 2 straipsnio 16 dalyje nustatyta, kad žemės sklypo naudojimo būdas – teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nurodyta veikla, kuri teisės aktų nustatyta tvarka leidžiama pagrindinės žemės naudojimo paskirties žemėje. Žemės naudojimo būdų turinio apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. 3D-37/D1-40 „Dėl Žemės naudojimo būdų turinio aprašo patvirtinimo“, nustatyta, kad mėgėjų sodo teritorijoje esantys mėgėjų sodo žemės sklypai yra skirti mėgėjų sodininkystei, vieno buto gyvenamosios paskirties pastatams su pagalbinio ūkio paskirties pastatais, kitos (sodų) paskirties pastatams. Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai yra skirti sodininkų bendrijoms priklausantiems

bendrojo naudojimo statiniams ir įrenginiams statyti bei eksploatuoti, taip pat rekreacijai ir kitoms bendroms reikmėms.

Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad sodo sklype, nerengiant teritorijų planavimo dokumentų ar žemės valdos projektų, nekeičiant pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir nepažeidžiant trečiųjų asmenų teisėtų interesų, Statybos įstatymo nustatyta tvarka galima statyti ar rekonstruoti vieną vienbutį gyvenamąjį namą ir jo priklausinius arba vieną sodo namą ir jo priklausinius. Statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. D1-713 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ patvirtinimo“, 6 punkto (kuriame nustatomas gyvenamųjų pastatų skirstymas į pogrupius pagal tipą) 1 papunktyje nustatyta, kad gyvenamosios paskirties (vieno buto) pastatai yra skirti gyventi vienai šeimai, ir atitinkamai 7 punkto (kuriame nustatomas negyvenamųjų pastatų skirstymas į pogrupius pagal tipą) 21 papunktyje nustatyti kiti (sodų) paskirties pastatai yra sodininkų bendrijose esantys pastatai (sodo namai ir kita).

Statybos įstatymo 47 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad statinių naudotojai privalo naudoti statinį (jo patalpas) pagal paskirtį, išskyrus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus atvejus ir tvarką. Pažymėtina, kad Statinio (jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejų ir tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 1178 „Dėl Statinio (jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“, nėra nustatyta, kad vieno buto gyvenamajame name, atitinkamai nepakeitus jo paskirties, galėtų būti vykdoma stacionarinė protiškai atsilikusių, psichikos ligonių, sergančiųjų priklausomybės ligomis globos veikla (pagal Ekonominės veiklos klasifikatorių, patvirtintą Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“, žymima Q87.20).

Reikalavimai dėl veiklos vykdymo mėgėjų sodo teritorijoje yra nustatyti Sodininkų bendrijų įstatyme, o jeigu vykdoma ar numatoma vykdyti veikla neatitinka reikalavimų ir (ar) nenumatyta teritorijų planavimo dokumentuose, turėtų būti rengiamas teritorijų planavimo dokumentas ar žemės valdos projektas. Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad mėgėjų sodo teritorijoje ūkinė komercinė veikla gali būti vykdoma tik laikantis teisės aktų, nedarant žalos asmenų turtui ir gyvenamajai aplinkai, nepažeidžiant sodininkų ir kitų asmenų gyvenimo ir poilsio sąlygų, mėgėjų sodininkystės veiklos ir sodo bendrijos vidaus tvarkos taisyklių. Be to, pirmiau nurodyto įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Žemės įstatymo nustatyta tvarka pagrindinė žemės naudojimo paskirtis (žemės ūkio) mėgėjų sodo teritorijoje ar jos dalyse keičiama, kai planuojama ir vykdoma bendrijos veikla neatitinka mėgėjų sodininkystės tikslų ar kai bendrija

likviduojama. Pagrindinės žemės naudojimo paskirties pakeitimas iš žemės ūkio į kitą paskirtį nustatomas savivaldybės ar jos dalies bendrajame plane.

Taigi veikla, kuri gali būti vykdoma mėgėjų sodo teritorijoje, yra reglamentuota Sodų bendrijų įstatyme, Žemės įstatyme, Statybos įstatyme ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose. Teikiamu įstatymo projektu siūloma Sodininkų bendrijų įstatymu nustatyti, kad žemės ūkio paskirties žemėje (mėgėjų sodo teritorijoje) būtų galima vykdyti ir kitą veiklą, jeigu yra gautas „bendrijos visuotinio susirinkimo sutikimas“. Taigi veikla, kurią būtų galima vykdyti mėgėjų sodo teritorijoje, būtų skirtingai reglamentuojama dabar galiojančiuose įstatymuose.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pasisakęs, kad riboti asmens teisės ir laisvės, taip pat ir ūkinės veiklos laisvę galima, jeigu yra laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu; ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teisės bei laisvės ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo (Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarimo byloje Nr. 42/03 „Dėl kvotinio baltojo cukraus eksporto“ II konstatuojamosios dalies 2.2 papunktis). Manytina, kad siūloma Sodininkų bendrijų įstatymo nuostata, kuria sodininkų bendrijai būtų suteikta teisė riboti kito asmens, kuris gali net nebūti sodininkų bendrijos narys, laisvės, būtų nesuderinama su Konstitucinio Teismo formuojama praktika.

Taip pat pažymėtina, kad Seime 2018 m. buvo registruoti Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimo įstatymų projektai (Nr. XIIIIP-2277(3), Nr. XIIIIP-2277(4), kuriuose buvo pateikti siūlymai papildyti šį įstatymą analogiška nuostata, tačiau teisiškai įvertinus projekto atitiktį įstatymams ir teisėkūros principams, buvo priimta šiuo metu galiojanti Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 9 dalies redakcija, kad „mėgėjų sodo teritorijoje ūkinė komercinė veikla gali būti vykdoma tik laikantis teisės aktų, nedarant žalos asmenų turtui ir gyvenamajai aplinkai, nepažeidžiant sodininkų ir kitų asmenų gyvenimo ir poilsio sąlygų, mėgėjų sodininkystės veiklos ir sodo bendrijos vidaus tvarkos taisyklių“.

Peticijų komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. VIII-1408 „Dėl Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“, 28 punktu, siūlo Seimo seniūnų sueigai įtraukti į Seimo pavasario sesijos darbotvarkę Seimo protokolinio nutarimo „Dėl Nijolės Miškinienės ir kitų pareiškėjų peticijos“ projektą.

PRIDEDAMA:

1. Nijolės Miškinienės ir kitų pareiškėjų peticija (kopija), 4 lapai.
2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2020 m. gruodžio 18 d. raštas Nr. (65)-D8(E)-7318 „Dėl nuomonės pateikimo“ (kopija), 2 lapai.

3. Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos 2021 m. sausio 7 d. posėdžio protokolo Nr. 250-P-1 išrašas, 1 lapas.

4. Lietuvos Respublikos Seimo protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Pupinis